

Таблиця 1

Результати оцінки трейдерського ризику

Варіант	Новини	Стратегія	Радники	Ймовірність
1	+	+	+	0,524
2	+	-	+	0,607
3	+	+	-	0,442

Джерело: розроблено автором за даними [3]

Таким чином, на ймовірність втрати прибутку трейдера при торгівлі на крипторинку найбільше впливає вибір певної і перевіреної на практиці стратегії.

Оскільки ринок криптовалют ще не достатньо сформований та є досить новим, то існує велика ймовірність того, що з розвитком інформаційних технологій з'явиться ще багато факторів, які необхідно буде враховувати при інвестиціях в торгівлю [4; 5].

Література

1. Гострик О. М., Соловійова В. В. *Крипторинки : оцінка та прогнозування*. Механізми, стратегії, моделі та технології управління економічними системами за умов інтеграційних процесів : теорія, методологія, практика : матеріали V Ювілейної Міжнар. наук.-практ. конф. (Мукачєво, 5-7 жовтня 2018 р.). Хмельницький, 2018. С. 141–142.
2. Гострик О. М., Соловійова В. В. *Модельовання кризових явищ в соціально-економічних системах методами мережевого аналізу*. Емерджентні методи для емерджентної економіки : монографія. Черкаси : Видавець Вовчок О. Ю., 2017. С. 16–23.
3. *Today's Cryptocurrency Prices by Market Cap*. URL: <https://coinmarketcap.com> (access date: 30.04.2021).
4. Рыбин В. В. *Основы теории нечетких множеств и нечеткой логики* : учеб. пособ. Москва : МАИ, 2007. 96 с.
5. *Complex networks theory and precursors of financial crashes* / V. N. Soloviev, V. Solovieva, A. Tuliakova, A. Hostryk, L. Pichl. Machine Learning for Prediction of Emergent Economy Dynamics : Proceedings of the Selected Papers of the Special Edition of International Conference on Monitoring, Modeling & Management of Emergent Economy (M3E2-MLPEED 2020), Odessa, Ukraine, July 13-18, 2020. CEUR Workshop Proceedings. Published on CEUR-WS: 26-Oct-2020. Vol-2713. Pp 53–67. URL: <http://ceur-ws.org/Vol-2713/paper03.pdf> (access date: 30.04.2021).

УДК 334.722:004

Єсіна Ольга Геннадіївна

*ст. викладач кафедри економічної кібернетики та інформаційних технологій,
Одеський національний економічний університет (Україна)*

ВІДКРИТІ ДАНІ ЯК ІНСТРУМЕНТ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПІДТРИМКИ БІЗНЕСУ

JEL classification: C890; O330

Відкриті дані – це публічна інформація, спеціальним чином структурована і представлена у форматі, який придатний для автоматизованої обробки. Ці дані знаходяться у вільному доступі в Інтернеті, їх можна вільно поширювати і модифікувати, у тому числі й для бізнесу. Відкриті дані визнаються в якості важливого суспільного ресурсу.

Сьогодні питаннями відкритих даних в Україні займається Міністерство цифрової трансформації. Функціонування та створення Єдиного державного веб-порталу відкритих даних регламентує Закон України «Про доступ до публічної інформації» № 2939-VI від 13.01.2011 р., а Постанова Кабінету Міністрів «Про затвердження Положення про набори даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних» № 835 від 21.10.2015 р. визначає, які саме набори даних повинні публікуватися в такому форматі.

Набори відкритих даних публікують їх розпорядники (держустанови, органи влади та ін.) на власних сайтах і спеціалізованому Єдиному державному веб-порталі відкритих даних <https://data.gov.ua>, який призначений для забезпечення надання доступу до публічної інформації у

формі відкритих даних та передбачає доступ до інформації органів влади з можливістю її наступного використання [1]. Адмініструє цей портал Міністерство цифрової трансформації України. До серпня 2019 року цю функцію виконувало Державне агентство з питань електронного урядування. Наповнюють портал самі розпорядники інформації. Міністерство також проводить у партнерстві з міжнародними організаціями конкурс Open Data Challenge для проєктів, які використовують і створюють відкриті дані.

Завдяки Постанові № 835 [2], кожен громадянин України може мати доступ до інформації про фінансовий стан будь-якої компанії, обсяг сплачених податків у бюджет України та ін. Визначено нові набори даних, які стали обов'язковими до публікації: фінансова звітність компаній, відомості Державного земельного кадастру, база даних щодо обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників транспортних засобів. А набір даних «Відомості про транспортні засоби та їх власників» буде доповнений полем з VIN-номерами. Користувачі чекали цього ще з 2019 року.

Крім того, Постанова закріплює принципи Міжнародної хартії відкритих даних, зокрема, принцип «відкритості за замовчуванням», а також вводиться поняття «інформаційного аудиту». За розпорядниками закріплюється обов'язок проводити його щонайменше раз на рік з обов'язковою публікацією результатів на порталі відкритих даних.

Україна – одна з лідерів за темпами розвитку відкритих даних в Європі. Щомісяця сервісами відкритих даних користуються від 1,5 до 5 мільйонів українців. У 2020 році рівень зрілості сфери відкритих даних в Україні був вищим за середньоєвропейський і становив 84% [3].

Протягом 2020 року Єдиний державний веб-портал відкритих даних відвідали понад 1,1 мільйон користувачів, а загальна кількість переглядів веб-сторінок склала 8,3 млн. У 2019 році аналогічні показники становили 738 тис. користувачів та 8,0 млн. переглядів.

Середня щомісячна кількість користувачів порталу зросла більш ніж у півтора рази: з 69 до 114 тис. 3 липня 2020 року набори з порталу <https://data.gov.ua> були завантажені користувачами 514 тис. разів. Найбільш популярними є набори: «Відомості про транспортні засоби та їх власників» (41,3 тис. завантажень), «Інформація про осіб, які переховуються від органів влади» (5,2 тис.), «Єдиний реєстр документів, що дають право на виконання підготовчих та будівельних робіт» (4,8 тис.), «Інформація про викрадені/втрачені/недійсні паспорти громадянина України» (4,0 тис.), «Державний реєстр свідоцтв про реєстрацію авторського права на твір» (2,5 тис.) [1].

Згідно з дослідженням [4], якщо проєкт Open Data і далі буде розвиватися в Україні, то до 2025 року це може принести економіці до 1,4 млрд. дол., або 0,92% ВВП країни завдяки сукупності прямих і непрямих впливів.

З 2016 року в Україні функціонує спеціальний некомерційний інкубатор стартапів на основі відкритих даних – 1991 Open Data Incubator. Він допомагає перетворити відкриті дані в стартапи, які надають послуги для громадян, держави і бізнесу.

Найбільш популярні сервіси, які використовують відкриті дані: «YouControl»; «АКМ» (антикорупційний монітор); «Dozorro»; «Opendatobot»; «.007» (пошуково-аналітична система); «Штрафи UA»; «Ліки Контроль» та ін.

Відкриті дані допомагають економіці зростати, підвищуючи ефективність окремих компаній, допомагаючи споживачам ухвалювати кращі рішення й уможливаючи розвиток нових товарів та послуг [4]:

- Відкриті дані допомагають споживачам ухвалювати кращі рішення, даючи їм доступ до повнішої інформації про ринок.

- Сервіси «YouControl», «Liga Contr Agent», «Opendatobot», «Ring» і «Vkursi.Pro» дозволяють швидко перевіряти надійність потенційних бізнес-партнерів, постачальників, підрядників тощо. Це допоможе уникнути фінансових втрат, попередити шахрайство і невиконання зобов'язань контрагентами.

- Завдяки сервісу «Інспекційний портал» компанії можуть заздалегідь дізнатися про проведення у них перевірок і підготуватися до них, а також ознайомитися з результатами інших перевірок, які проводить відповідний орган державного нагляду.

- Сервіси на основі відкритих даних допомагають підприємцям уникати корупційних ризиків і вирішувати проблеми, з якими може стикатися бізнес в Україні.

- Сервіси «PravoSud» і «Суд на долоні», які використовують відкриті дані Міністерства юстиції та Державної судової адміністрації, допоможуть знайти судову інформацію,

проаналізувати історію прийняття рішень. Відкритий доступ до інформації допомагає протидіяти корупції при розгляді судових справ.

– Нові товари, послуги, сервіси та бізнес-моделі можна створювати з використанням відкритих даних. Правильно оброблені відкриті дані допоможуть ефективніше планувати бізнес-процеси, приймати рішення з урахуванням значної кількості факторів.

– Бізнес і державні органи влади можуть знаходити нові способи, щоб підвищувати ефективність завдяки доступу до відкритих даних, наприклад, доступу до системи державних закупівель «Prozorro».

– Для бізнесу відкриті дані можуть бути корисні у двох напрямках: використання сервісів, заснованих на обробці відкритих даних, і власне використання даних в бізнес-процесах. Відкриті дані дають бізнесу основну конкурентну перевагу – можливість приймати оперативні управлінські рішення.

Література

1. Єдиний державний вебпортал відкритих даних : сайт. URL: <https://data.gov.ua> (дата звернення: 01.05.2021).

2. Про затвердження Положення про набори даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних : Постанова Кабінету Міністрів України № 835 від 21.10.2015 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/835-2015-p#Text> (02.05.2021).

3. Як відкриті дані в Україні посилюють громадський контроль та допомагають боротися з корупцією / Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України : сайт. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/yak-vidkriti-dani-v-ukrayini-posilyuyut-gromadskij-kontrol-ta-dopomagayut-borotisyu-z-korupciyeu> (дата звернення: 03.05.2021).

4. Ковальчук А., Ханжин В., Кудлатський Я. *Економічний потенціал відкритих даних для України. Київська школа економіки*. 2018 / Проект USAID – TAPAS. URL: https://tapas.org.ua/wp-content/uploads/2019/03/TAPAS_OD_2018.pdf (дата звернення: 03.05.2021).

УДК 330.4(614.4)

Манжула Світлана Петрівна

*к. е. н., ст. викладач кафедри
економічної кібернетики та інформаційних технологій,
Одеський національний економічний університет (Україна)*

ПРОБЛЕМИ МОДЕЛЮВАННЯ ВПЛИВУ ПАНДЕМІЇ НА СТАН ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ

JEL classification: C000; I180

Пандемія, що пов'язана із розповсюдженням COVID-19, має різнобічний вплив на економіку. За 2020 рік було зафіксовано суттєвий спад економічної активності в Україні [1, с. 21–25]. Основними особливостями впливу є:

– захворюваність населення призводить до скорочення чисельності задіяних трудових ресурсів та спаду господарської діяльності;

– витрати при захворюванні можуть значно зменшити бюджет домогосподарства та, відповідно, й купівельну спроможність;

– карантинні заходи як такі також призводять до спаду господарської діяльності на підприємствах деяких видів економічної діяльності, а за міжгалузевими зв'язками цей вплив відображається на всій економічній системі;

– наслідком останнього пункту є також збільшення чисельності безробітних;

– збільшуються витрати з державного бюджету та зменшуються надходження.

Моделювання соціально-економічних процесів, що пов'язані із пандемією, може надати змогу заздалегідь оцінити ефективність карантинних заходів, спрогнозувати розвиток ситуації на найближчі місяці, оптимізувати діяльність держави стосовно пандемії.

Але для того, щоб модель адекватно функціонувала та із достатньою точністю відображала реальний соціально-економічний процес, необхідні якісні вхідні дані для оцінки взаємозв'язку